

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Ego Ioannes frater vester particeps in tribulatione, & regno, & patientia, in
Christo Jesu. Sectio XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

omnipotens, duplicem enim Messie aduentum sacra Scriptura memorant. Alterum in humilitate ad redimendum, in maiestate alterum ad iudicandum. De priore loquitur Zacharias, cap. 9. cum ait: *Exul a facie filia sion, debila filia Hierusalem, ecce Rex tuus venit tibi, iustus & saluator, ipse pauper, & ascendens super asinam & super pullum filium asinae.* De posteriori verò Daniel, cap. 7. *Aspiciebam in visione noctis, & ecce cum nubibus caeli, quasi filius hominum veniebat, & usque ad antiquum dierum peruenit.* Quibus duobus locis premise valde continentur Talmudite in libro Sanedrini: vtrumque aduentum simul complexus est Regius vates Psal. 95. *Et dixit: Excitabunt omnia ligna sylvarum a facie Domini, quia venit, quoniam venit iudicare terram:* Quem duplicem aduentum, quia iuniores Hebraei non distinguerent ad mentis prolapsi sunt, ut duos Messias confingerent, vnum filium Ioseph occidendum, & resurrecturum; alterum filium David orbis terrarum dominatorem, cum maiestate venturum, occasionem sui erroris accipientes ex eo quod Rabbini veteres vnu, & eundem Messiam filium Ioseph, propter primū aduentum, & filium David propter secundum allegoricè tradiderunt, non quoddam geminum Messiam inueherent. Qua de re legendi sunt inter alios Hadrianus Finus, lib. 5. Flagelli cōtra Iudaeos, cap. 1. & sequentibus, & Galatinus, lib. 4. de Arcanis cap. 1. & 2. Quod autem duplicis huius Messie aduentus ignoratio, radix fuerit Iudaeae caecitatis, notatur D. Irenaeus, lib. 4. Contra haereticos, c. 56. Tertullianus in Apologetico aduersus gentes, cap. 21. Origenes, lib. 1. contra Celsum, D. Cyprianus libro de Idolorum vanitate, & Rabbi Samuel Marrochianus, lib. de aduentu Messie, cap. 9. 10. & 11. & refertur, tomo 5. Bibliothecae sanctorū Patrum.

Zach. 99.

Dan. 7. 13.

Talmudiste.

Psal. 95. 12.

Hebraeorum

amentia cir-

ca Messiam.

Had. Finus,

Galatinus.

Radix in lai-

ca caecitatis,

que.

Tertullian.

Origenes.

Rabb. Sam.

Ego Ioannes frater vester particeps in tribulatione, & regno,
& patientia, in Christo Iesu.

SECTIO XX.

ABSOLUTA sua saluatione Ioannes ipsam narrationē iam ingreditur, prius- que scribentis personam, hoc est, seipsum indicat, ut melius recipiantur, quae dicenda sunt, vbi etiam aduertit Rupertus, Ioannem ter iam suum nomen posuisse. Dixerat enim, *Loquens per Angelum suum seruo suo Ioanni.* Et iterum: *Ioannes septem Ecclesiis quae sunt in Asia.* Denique modo, *Ego Ioannes frater vester:* ut nimirum nemo de auctore huius operis, atque adeo, nec de auctoritate dubitaret. Fratrem se fidelium propter Christi fidem appellat: *in tribulatione* verò *participem*, propter eos quos fidei causa labores patiebatur, & suū in Pathmo insula exilium, ad quem propter praedicationem Euangelij fuit à Domitiano relegatus, id quod eò pertinet, ut tanti Apostoli, illius inquam Apostoli quem diligebat Iesus, communicationem pro magno haberent, singularēque ducant diuini in se amoris argumentum; multis propter fidem calamitatibus implicari patientia etiam suā meminit ut suo exemplo æquo animo ad mala omnia ferenda animeretur: quod ut libentius faciant, *regnum* proponit ante oculos, quod in caelis eos, qui ad finem vsque perseverauerint, stabile fixumque manet. Denique illud *in Christo Iesu*, idem est atque propter Christum Iesum: cuius nimirum causa persecutionem tolerant, cuius virtute & praesidio labores patienter ferunt: à quo etiam, & per quem regnum caeleste consequentur. Reliqua ex nostris observationibus petenda sunt: illud addiderim non displicere etiam quod ait Aethas, eò Ioannem se in his omnibus fidelium participem appellare, ut fidem sibi apud

Rupertus-

Ioannes no-

men suum

cur ter iam

posuerit.

fideles in ijs quæ dicturus est, magis conciliet: solemus enim facilius fidem habere illis, qui nobiscum in iisdem laboribus eadem de causa suscepti communicant, cum aliquæ ad eorundem laborum perpeſſionem, & speratam mercedem, spectantia confinemorant: illud pro certo statuentes, cum ij in eadem causa versentur, & eorum æquæ, ac nostra res agatur, non debere nobis imponere.

II. Porro aduerte, Pro patientia, esse Græcè *ὑπομονή*, quod non tantum significat patientiam, qua mala toleramus, sed etiam & propriè ex vi verbi, patientem expectatione, qua cum spe præmij in malis ferendis perseueramus, *ὑπομένειν*, id est, expectare, sustinere veluti Psal. 26. *Expecta Domine, viriliter ago & confitebor cor tuum & sustine Domine*: vbi utroque loco habetur eodem planè sensu, verbū *ὑπομένω*: sic enim Græcè legimus *ὑπομένω τὸ Κύριον, ἀνδρείως & καρῶς* & *ὁ δὲ ὑπομένει* ad Rom. 2. *Qui reddet unicuique secundum opera eius*: quidam qui secundum patientiam boni operis gloria & honore, Græcè *κατὰ ὑπομονὴν ἐργῶν ἀγαθῶν*, vbi patientiæ boni operis, est perseuerantia in bono opere, ita, & patiens quædam mercedis & gloriae suo tempore tribuendæ, expectatio: & multo clarus ad Roman. 8. *si autem quod non videmus speramus, per patientiam expectamus*, *ὑπομονῆς ἀπεχόμεθα*. Quidâ huc pertinere arbitratur illud ad Roman. 9. *sustinuit in multa patientia iras ire*: sed hallucinatur: ibi nanque patientia pro longanimitate sumitur: neque enim Græcè est, *ἐν πολλῇ ὑπομονῇ*, sed *ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ*, id est, in multa longanimitate, sicut & 1. Machab. 8. cum dicitur de Romanis: *Possederunt omnem locum consilio suo & patientia*: similiter enim eo loco, patientia, longanimitatem significat cum sit Græcè *τῇ βολῇ αὐτῶν & τῇ μακροθυμίᾳ*.

Psal. 26. 14.

Psal. 62. 6. Rom. 2. 6.

Rom. 8. 25.

Rom. 9. 22.

Mach. 8. 4.

III.

Humilitas precipua in Doctore viri. D. Athanasii Hieronymi Chrysostomi Augustini.

Gregorius.

Matt. 10.

D. Ambr. Diligi a subiectis quam timeri præstat.

Psal. 131.

Primò notanda est humilitas Ioannis, qui se non Apostolum, non dilectum discipulum, sed fratrem cæterorum fidelium appellat. Agnoscebat enim humilitatem præcipuam esse in Doctore virtutem. Vnde est illud Christi Matthæi 23. *Diserte à me, quia mitis sum, & humilis corde*. Quæ sententia duobus modis exponitur. Vno, vt Dominus cupiat nos ab ipso discere hoc ipsum, quod ipse sit humilis, seu ipsam humilitatis virtutem. Sic locum intellexerunt Diuus Athanasius serm. 4. contra Arianos, Diuus Hieronymus sermone ad Paulam, & Eustochium de Assumptione beatæ Mariæ, Diuus Chrysostomus homil. 29. in Matthæum, Diuus Augustinus libro de sancta Virginitate, cap. 35. & Diuus Bernardus serm. 4. de aduentu Domini, & serm. 5. in vigilia Natiuitatis, aliisque in locis. Altero, vt illud quia, sit particula causalis, & reddatur ratio, cur ab ipso omnes discere debeant, quia nimirum sic maximè humilis, quæ expositio est D. Gregorij lib. 20. Moralium cap. 30. Iob. *Quid est, inquit, Dominum mitem se in magisterio, atque humilem dicere, nisi relictis exercenda elationis difficultatibus plana quadam bene viuendi itinera demonstrare?* Quod autem mansuetudo, & humilitas maximè omnes inuitet ad audiendum & parendum ijs, quæ à Magistro dicuntur, ex eo est perspicuum, quod propterea Christus Dominus Apostolis ad orbem docendum ituris præcepit, ne virgam ferrent. Matt. 10. quemadmodum interpretatur D. Ambrosius in eum locum, & lib. 2. de Officijs, cap. 7. ait: *Moyſen, & Dauidem, ob mansuetudinem magis, quam ob rerum gestarum gloriam populo fuisse charissimos: Dauid, inquit, Rex cum omnibus æquabat suam militiam, fortis in prælio, mansuetus in imperio, ideo non cecidit, quia charus fuit omnibus, & diligi a subiectis, quam timeri maluit: timor enim temporalis tutaminis frustat excubias, nescit diuturnitatis custodiam.* Vnde rectè ipse dicebat Psal. 131. *Memento Domine Dauid, & omnis mansuetudo*

mansuetudinis eius. Idcirco D. Bernard. sermon. 70. Cant. in illa verba capitulo Bernard.
 secundo. *Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia: inter illa lilia, in
 quibus sponfus amabilis pascitur, mansuetudinem connumerat, per quam re-
 gnasse dicitur Psalm. 44. Specie tua, & pulchritudine tua, intende, prospere procede, & Psalm. 44. 3.
 regna propter veritatem & mansuetudinem.* Atque hanc naturam facilitatem, cum
 virtute humilitatis coniunctam, qua quis quantumque dignitate, aliisque
 ornamentis excellens, nemini se præponit, sed amari potius vult quam timeri,
 verum iter gloriæ appellat M. Tullius in 1. Philippica, cum ita absentem Agto- M. Tullius.
 Num alloquitur; *Illud magis vereor ne ignorans verum iter gloria, gloriosum putes, plus
 te omnium posse quam omnes, & metui a civibus tuis quam diligi malis: quod si ita putas, fo-
 tam ignora viam gloria. Charum esse civem, bene de Rep. mereri, laudari, coli, diligi, glo-
 riosum est: metui vero & in odio esse, visidiosum, detestabile, imbecillum, caducum, quod
 videmus etiam in fabulis illi ipsi, qui Oderint, dum metuant, dixerit, perniciosum fuisse: viti-
 nam, Anroni, avum. Cum meminisses: putasne illum immortalitatem mereri voluisse, ut pro-
 pter armorum habendorum licentiam metueretur: illa erat vita, illa secunda fortuna, liberta-
 te esse parem cum catervis, principum dignitate, beatus est nemo, qui ea lege vivit, ut non modo
 imponere, sed etiam cum summa interfectoris gloria interfici possit.*

Secundo, Notandum est, prius dictum esse, *Particeps in tribulatione quam in*
regno, quia qui regni particeps esse voluerit, prius debet esse particeps tri-
bulationis, iuxta illud 2. ad Timoth. 2. Si sustinebimus, & coregnabimus, quæ ob-
servatio est Ruperti in hunc locum. Hoc, inquit, ius legale est apud celestem re-
gem: ait enim Lucæ 22. Vos estis qui permanistis mecum in tentationibus meis, & ego di-
spono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam
meam in regno meo. A quo legali iure nec ipse Christus exemptus fuit, quemad-
modum docet Petrus 1. sua epistola cap. 1. scrutantibus, inquit, in quod vel quale
tempus significaret in eis spiritus Christi præannunciatus eas, quæ in Christo sunt passiones,
& posteriores gloria. Posteriores, inquam, id est, præcedentibus tribulationibus
comparatas, quemadmodum interpretatur Glossa. Idemque docet Tertullianus
libro de corona militis cap. 14. expendens illud quod dicitur de Christo post re-
surrectionem, quod fenum mellis comederit. Christus, inquit, fenum post sella gu-
stavit, nec antea rex gloria a celestibus saluatus est, quam rex Iudæorum præscriptus in
cruce, minoratus primum à Patre modicum quid citra Angelos, & ita gloria & honore
coronatus. Atque in huius rei figuram ut observaavit idem Tertull. lib. de Baptis-
mo cap. 8. Iacob Patriarcha benedictionem filij Ioseph decussatis manibus, hoc est, in
crucis formam positis impertivit. Genes. 48. ut videlicet intelligeremus benedictio-
nem non nisi per crucem haberi posse: in typum etiam eiusdem rei in superiora
Salomonis templi tabulata per cochleam ascendebatur, quod idem de Ezechie-
lis templo dicitur cap. 41. his verbis: Platea erat in rotundum ascendens sursum per
cochleam, & in canaculum templi deferebat per Christum: quo significatur in cælum
non nisi per tortuosam laborum viam ascendendum esse. Nec vacat mysterio
quod hoc loco Ioannes, Regnum, inter patientiam & tribulationem colloca-
rit, quia videlicet per multas hinc inde tribulationes in regnum cælorum o-
portet introire. Nam quemadmodum docet Gregorius Nazianzenus Orat. 1.
in Iulianum: Corona in eos comparantur, qui certamine congregantur, non qui sursum
sedent veluti spectatores. Illud verò quod additur, in Christo Iesu, significat huiusmodi
tribulationes, quæ regnum merentur propter Christum, seu propter probitatem
ferendas esse, iuxta illud 1. Pet. 4. Nemo vestrum patiatur tanquam homicida,
aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor: si autem ut Christianus, non erubescas:

III.
 Prius tribu-
 lationis sit
 particeps,
 qui voluerit
 esse regni.
 2. ad Timot.
 2. 12.
 Rupertus.
 Luc. 22. 28.
 1. Pet. 1. 11.
 Posteriores
 gloria in
 Christo qua
 sunt.
 Glossa.
 Tertul.
 Tertul.
 Item Et/ re-
 gnium.
 Nazianz.
 1. Pet. 4. 15.

Rupertus.

potest etiam cum Ruperto sic accipi in Christo, id est, imitando Christum, qui opprobria, & irrisiones propter nos pertulit, & praterea suos malefactores diligebat.

V.

Tu scilicet
quando pro
Christo pati-
mur.

Tertio aduertit, merito tribulationem cum regno coniungi: imò regnum inter tribulationem & patientiam collocari: *Particeps*, inquit, in tribulatione, & regno & patientia, ut intelligamus, nihil esse gloriosius magisque regale, quam pro Christo tribulationem patienter tolerare. Itaque tribulationem & patientiam regalis quidam honor, imò & regnum ipsum connectit, ut putemus tunc verè nos regnare, hoc est, verè nobiles, gloriososque esse, cum pro Christo tribulati &

1. Pet. 4. 3.

1. sua epist. c. 4. *Charissimi, nolite peregrinari in seruire, qui ad tentationem vobis sit, quasi nomi aliquid vobis contingat, sed communicantes Christi passionibus, gaudeate, ut & in reuelatione glorie eius gaudeatis exultantes: si exprobramini in nomine Christi, beati eritis, quoniam quod est honoris, gloria, & virtutis Dei, & qui est eius spiritus super vos requiescet.* Vbi

Locus obse-
rus elucidat-
tur.

primum aduertit, quod dicitur: *Nolite peregrinari in seruire, per seruiorem accipiendā esse tribulationē: tunc verò sensum esse, Nolite tribulationibus commoueri quasi nouis & insolitis: hoc est, nolite mirari propter tribulationes, quæ vobis accidunt, quasi homines in huiusmodi peregrini & hospites: est enim peregrinorū propriū externarum gentium mores & opera admirari: ne igitur tanquam peregrinos vos in tribulationibus preferatis, quasi tribulationes Christiano homini nouæ sint, & insolita. Hæc enim est vis Græcæ sententiæ *μη ἐπιθέσθε τῆν ἐν ὑμῶν πρὸς αὐτοὺς*: hoc est, nolite peregrinari in exustione, siue examinatione per ignem: alludit enim iterum Petrus ad aurum, quod per ignem probatur, ut sit sensus: Ne ceu perigrini tanquam re noua, & insolita moueamini, cum per ignem tribulationis exploramini. Etenim quod peregrinari vsurpet Petrus pro admirari, patet ex eadem epistola, eodem capite: nam vbi nos habemus: *In quo admirantur non concurrentibus vobis, &c.* est Græcæ *ἀδ ἐπιθέσθε*, id est, in quo peregrinantur, seu quasi ad rem nouam & insolitam, inlar peregrinorum, obtupestunt. Accedit etiam D.*

Cyprian.

Cypriani, qui ita etiam locum intellexit: is enim lib. 4. Epistolarum, epist. 6. quæ est ad Thiburitanos pro exhortatione martyrij: *Nec quisquam, inquit, miretur persecutionibus nos assiduis fatigari, & pressuris angelibus frequenter urgeri, quando hæc futura in nouissimis temporibus Domini ante prædixerit, & militiam nostrā magisterio, & hortamento sui sermonis instruxerit: Petrus quoque Apostolus eius docuerit, ideo persecutiones fieri, ut probemur, & ut dilectioni Dei, iustorum præcedentium exemplo, nos etiam morte, & passionibus copulemur: posuit enim in epistola sua dicens: Charissimi, nolite mirari ardorem accidentē vobis, qui ad tentationem vestram sit, nec excidatis tanquam nouum vobis cōingat, sed quousies communicatis Christi passionibus, per omnia gaudeate. Hec ille: Vbi cernis Cyprianū pro eo, quod nos habem: *Nolite peregrinari,* legere: *Nolite mirari.* Deinde (id quod eam ad rem facit) obserua illud, quod sub-*

Christus ho-
nos fidelium.
1. Pet. 2. 6.

iungitur: *si exprobramini in nomine Christi, beati eritis, quoniam quod est honoris & gloriosum esse pati pro Christo.* Quid verò mirum, si honorificum sit fidelibus pati pro Christo, cum Christus honor fidelium sit? Sic enim eum idem Petrus appellat. sua epistola, cap. 2. *Qui crediderit in eum, non confundetur. Vobis igitur honor credentibus, non credentibus autem, lapis, quem reprobauerunt ædificantes hic factus est in caput anguli, & lapis offensionis.* Porro quod dictum est: *Qui crediderit in eum, non confundetur,* desumptum est ex Esai. 28. vbi ita legimus: *Qui crediderit, non festinet, vbi, non festinet, idem est atque non confundatur, non erubescat: ea*

enim

enim est vis Hebraeae dictionis, desumpta metaphora à consuetudine erubescen-
tium, qui solent festinare, id est, quàm citissime, sese reliquorum consuetudini, &
aspectui subtrahere, cui etiam concinit noster Lusitanus idiotismus, quo *Currere*
pro *Pudescere*, vsurpamus.

Fui in insula, quæ appellatur Pathmos.

SECTIO XXI.

COMMEMORAT Ioannes locum suarum visionum, docetque fuisse in-
sulam Pathmon, ad quam fuerat à Domitiano Imperatore relegatus, ad ef-
fodienda metalla, vt tradit Primasius & Victorinus Pictauiensis in commentarijs
super Apocalypsim. Est autem ea insula vna ex iis, quæ sunt in mari Ægæo, quod
nunc Archipelagus appellatur, diciturque vulgo *Palmosa*: est præterea ea insula
vicina Rhodo, Sporadum vna, et auctor est Plinius libr. 4. cap. 12. in ea parte
Ægæi maris, quæ à Icaro nomen accepit, videm Plinius, Scabòque testan-
tur quadrangularem figuram, quadraginta milliaria, quæ decem leucas Hispa-
nas conficiunt, suo ambitu coercens, montuosa, metallorumque venis locuples,
sed nostri Ioannis exilij & Apocalypsis reuelatione multo locupletior. Nobili-
tatur etiam pulcherrimo canobiq; eiusdem Ioannis nomine, quod in media fe-
rè insula tanquam arx fortissima ad insulam defensionem eminet, à Ioannis disci-
pulis vt creditur, olim ædificatum, modòque à monachis, qui Diui Basilij regu-
lam sequuntur, habitari dicitur, quos Græci *καλοὶ ποῦτας*, quasi bonos, pulchros-
que fenes appellant, non sine magno quodam miraculo, Diui scilicet Ioannis
beneficio, à piratarum, qui toto eo mari frequentes, infestique grassantur, in-
curtionibus & iniurijs semper immune. Fuit olim hæc insula subiecta Rho-
dijs, hodie est in Turcarum ditione. Non verò statim ac relegatus est in Path-
mon Apocalypsim conscripsit, sed ad finem imperij Domitiani, vt ait D. Irenæus
libro 5. contra Hæreses.

Primum aduerte, quo tempore Ioannes ab imperatore terreno propter fidem
exilio mulctabatur, tunc maioribus fuisse à cælesti principe delicijs, & fauoribus
recreatum. In insula Pathmos, inquit Ambrosius Ansbertus, à Domitiano relegatus,
metalloque damnatus, vbi punitur humana vinciri custodia, ibi metas humanitatis
transcendens, libero contuitu meruit videre diuina, & cui tunc certa terrarum spatia
verita sunt adire, secreta concessa sunt caelestia penetrare. Sic Christi fides, sic sibi etiam
beneuens temporalibus malis, bonis perfruitur sempiternis. Illud est præcipuè obser-
uandum, in insula fuisse Ioanni Apocalypsis huius mysteria reuelata, quia solitu-
do & loca ab hominum consuetudine seiuncta, contemplationi sunt aptiora, iux-
ta illud Osee. 2. *Ecce ego lactabo eam, & ducam eam in solitudinem, & loquar ad*
cor eius: vbi lactabo, idem est quod, decipiam, vt est perspicuum ex Prouerborum
1. cum dicitur: si relactauerint peccatores, id est, decipere tentauerint, ne acquiescas eis.
Et cap. 16. *Vr iniquus lactat amicum suum.* Et Iob. 31. *si vidi solem cum fulgeret, &*
Lunam incedentem clarè, & lactatum est in abscondito cor meum pro quo legit vul-
gatus, *lactatum* & est sensus, si deceptum est cor meum, vt illis Diuinitatè tribue-
rem. Locus igitur Osee hunc sensum habet, *Ego lactabo eam*, id est, blandimentis
alliciam, & qua deceptam, & ita lactatam, blanditijsq; delinitam ducam in solitu-
dinem, hoc est, in locum ab hominum consuetudine, & perturbatione seiunctum.
Et loquar ad cor eius, id est, blandè tractabo, eiq; arcana mea ipsi grata placencia que
aperiã. Hoc ipsum significauit campus ille, in què egressus fuit Isaac ad se exercè-
dum. Genes. 24. quemadmodum interpretatur Philo Iudæus libro secundo alle-
goriarum sacra legis: vbi nostra vulgata habet, *Egressus fuerat ad meditandum in agro,*

Festinare.
pro confundere.

Primasius.
Victor. Pict.
Locus visio-
num & exi-
lii Ioannis.
Plinius.
Strabo.
Insula Path-
mos figura
et longitudo

Irenæus.

II.

Cum Ioannes
afflictor à
Domitiano,
tunc à Christo
recreator.
Amb. Ans-
bertus.
Solitudo
apta contem-
plationi.
Osee. 2. 24.
Prou. 1. 10.

16. 29.

Iob. 31. 26.
Lactare pro
decipere.

Genes. 24.
Philo.